

Міністерство охорони здоров'я України  
Міністерство освіти і науки України  
Національна академія наук України  
Національна академія медичних наук України  
Державний експертний центр МОЗ України  
Державна служба України з лікарських засобів  
Управління лікарських засобів та медичної продукції МОЗ України  
Харківська обласна державна адміністрація  
Харківська міська рада  
Національний фармацевтичний університет  
Аптечна професійна асоціація України  
Міжнародний благодійний фонд сприяння розвитку медичної  
та фармацевтичної науки і освіти «Ланцет»  
Європейський директорат з якості ліків та медичної допомоги  
Європейське товариство клінічної фармації

## **Клінічна фармація: 20 років в Україні**

### **МАТЕРІАЛИ НАЦІОНАЛЬНОГО КОНГРЕСУ**

(Харків, 21–22 березня 2013 року)

Харків  
2013

## **БЕЗПЕКА ЗАСТОСУВАННЯ ЛІКАРСЬКИХ ЗАСОБІВ В ГЕРІАТРИЇ – ОСНОВА РАЦІОНАЛЬНОЇ ФАРМАКОТЕРАПІЇ**

*І.М. БІЛАЙ, Г.М. ВОЙТЕНКО\*,*

*Ю.Г. РЕЗНІЧЕНКО, Є.О. МИХАЙЛЮК*

Запорізький державний медичний університет,

м. Запоріжжя, Україна,

Національна медична академія післядипломної освіти

ім. Шупіка, м. Київ, Україна\*

Безпека препарату — одна з головних умов лікування хворих похилого та старечого віку. На сьогодні на Землі частка осіб віком старше 60 років становить понад 15% населення. В Україні їх частка в загальній чисельності популяції — 21,4% і має стійку тенденцію до збільшення та є однією з найбільших у світі.

У людей літнього віку досить часто виникають побічні реакції при застосуванні лікарських засобів з ряду причин. Вони приймають їх в набагато більшій кількості, ніж особи молодого або середнього віку. Окремі дослідження свідчать, що літні люди споживають більше третини всіх лікарських засобів, що випускаються. Виникнення в них побічних реакцій також зумовлено змінами у фармакодинаміці та фармакокінетиці, зниженням гомеостатичного контролю і підвищеною загальною чутливістю. Інша проблема, з якою стикаються більшість людей, старших за середній вік, це низька пластичність (піддатливість) щодо лікування, що також призводить до появи несприятливих реакцій. Люди літнього і старечого віку хворіють набагато частіше і мають, зазвичай, не одне захворювання, а декілька, тому вони вимушені приймати декілька лікарських засобів, що значно підвищує вірогідність прояву побічних реакцій.

Головним чином профілактика побічних реакцій лікарських засобів у пацієнтів похилого віку полягає в ретельнішому підборі препаратів, що призначаються, і лікуванні оптимальними дозами під постійним спостереженням лікаря. Потребує ве-

ликої обережності призначення лікарських засобів цій категорії пацієнтів з урахуванням протипоказань. Наприклад, деякі препарати, зокрема барбітурати, протипоказані пацієнтам літнього віку, оскільки викликають серйозні побічні реакції, тому можуть бути замінені безпечнішими альтернативами. Деякі лікарські засоби не призначені для тривалого лікування пацієнтів похилого віку з урахуванням низького терапевтичного індексу або надмірної дії на нирки. До них можна віднести аміноглікозидні антибіотики, аміодарон, хлорпропамід, дигоксин, метформін тощо.

Для вирішення завдань, що стоять перед геріатрією, разом із знанням патологічних процесів, властивих старості, необхідне чітке розуміння біології старіння організму. До особливо важливих проблем геріатрії відносяться взаємозв'язок атеросклерозу і віку, механізму виникнення так званої склеротичної артеріальної гіпертензії, цукровий діабет, механізми вікових змін опорно-рухового апарату, роль вікових змін у розвитку онкологічних захворювань. У психіатрії, хірургії, урології, офтальмології, оториноларингології, стоматології та інших галузях медицини є свої наукові й практичні проблеми, пов'язані з геріатрією, які необхідно враховувати лікарю згідно з його кваліфікацією.

Також важливе місце займає ставлення до хворого як до особи. Необхідно з'ясувати життєвий, трудовий анамнез пацієнта, розпорядок дня, активність. Якщо ця інформація збирається тактовно, не байдуже, у хворого виникає довіра до лікаря, що є основою успішного лікування.

|                                                                                                                                                                                                         |            |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------|
| Роль взаємостосунків лікар-провізор-пацієнт у практиці<br>невролога<br><i>О.О. Філіпець, В.М. Пашковський, Н.Д. Філіпець,<br/>Л.В. Мандрюк</i> .....                                                    | 298        |
| До питання фармацевтичної опіки кріотерапії в спортивній<br>медицині<br><i>О.С. Штичак</i> .....                                                                                                        | 299        |
| Значення клінічного провізора в умовах реформування медицини<br><i>Т.І. Ющенко, О.А. Слюсар, Н.І. Волощук</i> .....                                                                                     | 301        |
| <b>Проблемы рационального использования<br/>лекарственных средств, повышение роли<br/>клинического провизора в ее решении</b> .....                                                                     | <b>303</b> |
| Перспективи застосування лікарських засобів у сучасних підходах<br>до лікування атеросклерозу<br><i>І.І. Аксьонова, І.М. Білай</i> .....                                                                | 305        |
| Інсуліносенситайзери при лікуванні цукрового діабету II типу<br><i>В.В. Бабак</i> .....                                                                                                                 | 306        |
| Особливості локальних проявів побічних реакцій лікарських<br>засобів<br><i>І.П. Белоусова</i> .....                                                                                                     | 307        |
| Плейотропные эффекты гамма-аминомасляной кислоты при<br>полиморбидной патологии пожилого возраста<br><i>В.И. Бессарабов, К.И. Процаев, А.Н. Ильницкий</i> .....                                         | 308        |
| Профілактика побічної дії лікарських засобів, як аспект<br>оптимізації фармакотерапії<br><i>І.М. Білай, В.О. Демченко</i> .....                                                                         | 309        |
| Безпека застосування лікарських засобів в геріатрії – основа<br>раціональної фармакотерапії<br><i>І.М. Білай, Г.М. Войтенко, Ю.Г. Резніченко,<br/>Є.О. Михайлюк</i> .....                               | 311        |
| Корекція медикаментозно індукованих гепатотоксичних реакцій<br>при використанні антинеопластичних лікарських засобів<br><i>В.М. Бобирьов, В.Ф. Почерняєва, Т.О. Дев'яткіна,<br/>А.В. Чорнобай</i> ..... | 313        |
| Застосування препарату Панавір у лікуванні хронічного<br>рецидивуючого герпетичного стоматиту<br><i>В.М. Бобирьов, Н.В. Розколуна, Л.А. Муляр, Г.Ю. Островська,<br/>Т.А. Петрова</i> .....              | 315        |